

Bieži uzdotie jautājumi

ECA/14/49

Luksemburgā, 2014. gada 5. Novembrī

2013. gada pārskats. Bieži uzdotie jautājumi

1. Vai Revīzijas palāta ir apstiprinājusi 2013. gada pārskatus?

Jā. ERP ir apstiprinājusi 2013. gada pārskatus kā ticamus (sniegusi pozitīvu atzinumu), tāpat kā par katru finanšu gadu kopš 2007. gada. ERP secina, ka 2013. gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli un tās gada darbības rezultātus.

ERP ir jāsniedz atzinums ne tikai par pārskatiem, bet arī – pamatojoties uz tās veiktajām revīzijām – par to, vai **pakārtotie** maksājumi bija veikti saskaņā ar ES noteikumiem. **Par 2013. gadu aplēstais kļūdu līmenis šajos darījumos atkal bija pārāk augsts (4,7 %), lai par izdevumu pareizību ERP varētu sniegt pozitīvu atzinumu.**

2. Vai ES finanšu pārvaldība uzlabojas?

Aplēstais kļūdu īpatsvars pēdējos gados nav īpaši mainījies, tomēr visu laiku ir turējies virs 2 % būtiskuma sliekšņa¹. Katrā politikas jomā stāvoklis atšķiras, lai gan pieņemams tas ir tikai ES administratīvo izdevumu jomā (sk. diagrammu).

ERP ir atkārtoti ieteikusi pilnveidot kontroles sistēmas gan dalībvalstu, gan ES līmenī un vēl vairāk vienkāršot noteikumus, lai uzlabotu izdevumu kvalitāti un samazinātu kļūdu līmeni.

3. Ko nozīmē aplēstais kļūdu īpatsvars 4,7 %?

Šis skaitlis 4,7 % ir aplēse par to, cik liela **naudas summa nebija jāizmaksā no ES budžeta**, jo tā netika izlietota saskaņā ar ES noteikumiem, un tādējādi tās izlietojums neatbilda nolūkam, kas paredzēts Padomes un Parlamenta izdotajos ES tiesību aktos.

Tipiskas kļūdas ietver **maksājumus saņēmējiem vai projektiem, kuri nebija attiecināmi, vai maksājumus par pakalpojumu iepirkumu, precēm vai ieguldījumiem, kam nav pareizi piemēroti**

ECA Press

Damijan Fišer – preses sekretārs

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Tālr.: (+352) 4398 45410 Mobilais tālr.: (+352) 621 55 22 24

E-pasts: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditors](https://www.youtube.com/EUAuditors)

ECA

eca.europa.eu

publiskā iepirkuma noteikumi (sk. diagrammu).

4. Kopējais ES budžets 2013. gadā bija 148,5 miljardi EUR, un kļūdu īpatsvars bija 4,7 %. Vai tas nozīmē, ka gandrīz 7 miljardi EUR Eiropas Savienības līdzekļu ir iztērēti nelietderīgi?

Iepriekšējos gados daži komentētāji sareizināja kļūdu īpatsvaru ar ES budžeta kopsummu un paziņoja, ka iegūtais rezultāts atspoguļo "izšķiestus līdzekļus". **Tā ir vienkāršota pieeja un var maldināt.** Veicot pārbaudes, ERP raugās, vai ES nauda ir izlietota tai paredzētajam mērķim, vai iekasētās izmaksas ir pareizi aprēķinātas un vai ir ievēroti attiecināmības nosacījumi.

Dažas no kļūdām saistītas ar izdevumiem, kas neatbilst attiecināmības nosacījumiem: piemēram, pētniecībai paredzētais atbalsts tika sniegts uzņēmumam, kas klasificēts kā "mazs vai vidējs", kaut arī tas pilnībā pieder lielai uzņēmējiesabiedrībai. Dažas kļūdas saistītas ar iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, piemēram, lidostas papildu būvniecības līguma tieša piešķiršana kādam uzņēmumam, nedodot iespēju citiem potenciālajiem pretendentiem iesniegt pēc iespējas izdevīgākus cenas priekšlikumus.

Šajos gadījumos ES līdzekļiem varētu būt bijusi zināma pozitīva ietekme un tie sniedza zināmus ieguvumus, kaut arī neatbilda ar to izmantošanu saistītajiem noteikumiem pilnībā. No otras puses, izdevumi, kas ir gan likumīgi, gan pareizi, var tomēr būt nelietderīgi, piemēram, ja uzbūvē automaģistrāli, neņemot vērā satiksmes vajadzības.

5. Kā rodas kļūdas?

Kļūdas rodas tad, ja līdzekļu saņēmēji neievēro ES finansējuma pieprasīšanas noteikumus. Lai pretendētu uz ES finansējumu, līdzekļu saņēmējiem ir jāievēro attiecīgie ES (un reizēm arī valsts) noteikumi. Šie noteikumi ir ieviesti, lai nodrošinātu to, ka izdevumus veic saskaņā ar mērķiem, ko paredzējusi Padome un Parlaments.

Kļūdas rodas, ja šos noteikumus pārkāpj. Piemēram, projektu iniciatori neievēro publiskā iepirkuma noteikumus vai pētniecības centri prasa atlīdzināt izmaksas, kas nav saistītas ar ES finansētiem projektiem, vai lauksaimnieki neievēro savas saistības vides jomā. 2013. gada pārskatā doti konkrēti revīzijas pārbaudēs atrasto kļūdu piemēri.

6. Ja 2013. gada maksājumiem aplēstais kļūdu īpatsvars ir 4,7 %, vai tas nozīmē, ka 95,3 % no ES budžeta tika izlietoti saskaņā ar noteikumiem?

Nē. ERP atzinums par ES tēriņiem ir balstīts uz plašas izlases pārbaudi, kas aptver visas izdevumu jomas. Atlasītos darījumus revidē sīkāk, un atrastās kļūdas izsaka skaitļos un iekļauj aplēstā kļūdu īpatsvara aprēķinā.

Taču ir daudzas kļūdas, kuras ERP skaitļos neizsaka, piemēram nenozīmīgus iepirkuma noteikumu pārkāpumus, publicitātes noteikumu neievērošanu vai ES direktīvu nepareizu transponēšana dalībvalsts tiesību aktos. Šīs kļūdas nav iekļautas ERP kļūdu īpatsvara aplēsē.

7. Vai atklātās kļūdas norāda uz krāpšanas gadījumiem?

Vairākumā gadījumu – nē. Krāpšana ir tīša maldināšana nolūkā gūt labumu. Kaut arī parasto revīzijas procedūru laikā ir grūti konstatēt apzināti izdarītu krāpšanu, veicot revīzijas pārbaudes, ERP katru gadu konstatē vairākus gadījumus, kad ir aizdomas par krāpšanu. Par visiem šiem gadījumiem tiek ziņots Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), kurš veic vajadzīgo izmeklēšanu un pēc pārbaudi sadarbībā ar dalībvalsts iestādēm.

8. Kurš šajā gadījumā ir atbildīgs – dalībvalstis vai Eiropas Komisija?

Galīgais atbildīgais ir tas, kurš iesniedz nepareizus finansēšanas pieprasījumus. Tomēr kontroles

sistēmām gan dalībvalsts, gan ES līmenī šādu pieprasījumu virzīšana tālāk bija jānovērš jau pašā sākumā vai arī kļūdas jāatklāj un jāizlabo pēc tam. Saskaņā ar ERP revīzijas secinājumiem kontroles sistēmas kopumā ir tikai daļēji efektīvas. Tāpēc maksājumos ir kļūdas.

Saskaņā ar ERP aplēsēm kļūdu īpatsvars izdevumos, ko dalībvalstis pārvalda kopīgi ar Komisiju, ir 5,2 %. Darbības izdevumu atlikušajā daļā, ko tieši pārvalda Komisija, tas ir 3,7 %. Daudzos gadījumos Palāta konstatēja trūkumus gan dalībvalstu, gan Komisijas vadības un kontroles sistēmās.

Dalītās pārvaldības jomas, tādas kā lauksaimniecība un reģionālā politika, attiecas uz 80 % ES budžeta. Lai samazinātu kļūdu īpatsvaru, kontroles sistēmas vēl joprojām ir iespējams izmantot efektīvāk. ERP secināja, ka attiecībā uz lielu daļu konstatēto kļūdu dalībvalstu iestādēm bija pieejama pietiekama informācija, lai pirms atmaksājumu pieprasīšanas Komisijai daudzas no šīm kļūdām izlabotu. Tas būtu ievērojami samazinājis kļūdu īpatsvaru, piemēram, lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības izdevumu jomā – no 6,7 % uz 2,0 %.

9. Komisija var atprasīt naudu no dalībvalstīm gadījumos, kad tā ir nepareizi izlietota. Kā tas ietekmē kļūdu īpatsvaru?

Kļūdu īpatsvara aplēsē ERP ņem vērā finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu, ja kļūdainie maksājumi tiek atgūti tā paša gada laikā. Tas notiek, ja nepareizie izdevumi ir identificēti un izslēgti no deklarācijas, ko attiecīgā dalībvalsts sūta Komisijai un/vai tad, ja tie ir atgūti no saņēmējiem šajā gadā. Tomēr šie nosacījumi tikai dažkārt tiek izpildīti.

Korigējošajiem un atgūšanas pasākumiem, kurus dalībvalstu iestādes un Komisija īstenoja 2013. gadā, bija pozitīva ietekme uz aplēsto kļūdu īpatsvaru. Ja nebūtu šo pasākumu, kopējais aplēstais kļūdu īpatsvars būtu bijis 6,3 % (nevis 4,7 %).

2007.–2013. gada izdevumu perioda noteikumi par maz stimulēja dalībvalstis iesniegt pareizus izdevumu atlīdzināšanas pieprasījumus, jo nepareizos varēja vienkārši atsaukt un aizstāt, nezaudējot finansējumu no ES budžeta. Kohēzijas politikas noteikumi jaunajā 2014.–2020. gada periodā ierobežo šādu praksi. Šīm pārmaiņām būtu jāietekmē izdevumi nākotnē.

10. Kas ir jāsaprot ar "koncentrēšanos uz rezultātiem"?

ES un dalībvalstu finanšu pārvaldītājiem būtu lielāka uzmanība jāpievērš tam, kas ir sasniegts ar ES finansētajiem projektiem un darbībām, nevis tikai jā rūpējas par to īstenošanu saskaņā ar noteikumiem. Piemēram, tēriņi lidostām un ceļiem, kurus cilvēki patiešām var izmantot, un videi patiešām labvēlīgu "zaļu" projektu finansēšana.

Preses materiāli par 2013. gada pārskatu ir pieejami 23 ES valodās šādā adresē: www.eca.europa.eu.

ⁱ Kļūdām zem būtiskuma sliekšņa nav nozīmīgas ietekmes.